

**Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Господарський суд Житомирської області
Кафедра правознавства**

***СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІ***

**Збірник наукових статей за матеріалами ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції м. Житомир, 11 листопада 2021 р.**

Житомир

2021

*Рекомендовано Вченою радою Поліського національного університету
(протокол № 4 від 24 листопада 2021 р.)*

Голова оргкомітету: Скидан О. В. – ректор Поліського національного університету, д.е.н., професор.

Члени оргкомітету: Романчук Л. Д. – проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку Поліського національного університету, д.с.-г.н., професор; **Мартинчук І. В.** – проректор з науково-педагогічної роботи, соціального та гуманітарного розвитку Поліського національного університету, к.е.н.; **Данкевич В. Є.** – декан факультету права, публічного управління та національної безпеки, д.е.н.; **Скулиш Є. Д.** – д.ю.н., професор кафедри правознавства Поліського національного університету; **Ляшенко Р. Д.** – к.ю.н., доцент, завідувач кафедри правознавства Поліського національного університету; **Бондарчук Н. В.** – к.ю.н., доцент, доцент кафедри правознавства Поліського національного університету; **Василенко Л. П.** – к.ю.н., доцент, доцент кафедри правознавства Поліського національного університету; **İdris TUNA** – ph. D. Candidate of Modern Turkish History Department at İstanbul University; **Машевська О. П.** – суддя-спікер Господарського суду Житомирської області.

Рецензенти:

Черняк Є. В. – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Німко О. Б. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правознавства Поліського національного університету.

С 91

Сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та світі
: зб. наук. ст. за матеріалами ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (Житомир, 11 листопада 2021 р.) / Мін-во освіти і науки України ; Поліський нац. ун-т. – Житомир, 2021. – 136 с.

ISBN 978-617-7684-68-7

У збірнику наукових статей розглядаються сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та світі, які обговорювалися на ІХ Міжнародній науково-практичній конференції в м. Житомир 11 листопада 2021 року.

ISBN 978-617-7684-68-7

© Поліський національний університет, 2021

ЗМІСТ

Бондаренко Н. Л.	8
Бондаренко М. С. К вопросу о понятии «человеческий капитал» с позиций экономической и правовой науки	
Кірін Р. С.	10
Право екологічного моніторингу як інститут екологічного права	
Мельничук О. Ф.	13
Конституційне право територіальних громад на добровільне об'єднання	
Пархоменко Н. М.	15
Конституціоналізація законодавства	
Бондарчук Н. В.	17
Бугайчук А. Ю. Впровадження медіації в цивільний процес України	
Бучинська А. Й.	20
Стратегія місцевого розвитку: європейський досвід (на прикладі Польщі)	
Василенко Л. П.	23
Пеньківська З. Т. Проблеми практичного застосування норм про відшкодування шкоди, завданої недоліками товарів, робіт та послуг	
Войтович Н. Ф.	25
Юридична відповідальність за екологічні правопорушення	
Kaidanovych T.M.	27
Analysis of the COVID-19 pandemic's impact on the human trafficking prevention mechanism of Ukraine	
Кривицький Ю. В.	30
Реформа правової системи і правова реформа: співвідношення понять та їх особливості	
İdris Tuna	33
A Brief Overview of Refugees and Asylum Seekers in Turkey in the 21st Century	
Заглада В. М.	36
Використання законів логіки у судовому дослідженні	

4. URL: [https://www.amerikaninsesi.com/a/Turkiye Multeci Kabulunde Son Yedi Yildir Dunya Zirvesinde/](https://www.amerikaninsesi.com/a/Turkiye%20Multeci%20Kabulunde%20Son%20Yedi%20Yildir%20Dunya%20Zirvesinde/)
5. URL: www.aa.com.tr/19.06.2021
6. URL: <https://www.umhd.org.tr>
7. Uluslararası Çalışma Örgütü. URL: https://www.ilo.org/ankara/projects/WCMS_702144/lang--tr/index.htm
8. URL: [https://insamer.com/tr/Suriyeli Multeciler ve Turk Toplumu Arasindaki Uyum, Firsatlar ve Tehditler](https://insamer.com/tr/Suriyeli%20Multeciler%20ve%20Turk%20Toplumu%20Arasindaki%20Uyum,%20Firsatlar%20ve%20Tehditler)
9. Hürriyet. URL: www.hurriyet.com.tr/14.08.2021
10. URL: [https://tr.wikipedia.org/wiki/Suriye Duvarı](https://tr.wikipedia.org/wiki/Suriye_Duvarı)
11. BBC NEWS. URL: [https://www.bbc.com/turkce/Afgan göçmenler: Türkiye yeni bir dalgayla mı karşı karşıya?](https://www.bbc.com/turkce/Afgan%20g%C3%B6çmenler:%20T%C3%BCrkiye%20yeni%20bir%20dalga%20yla%20mı%20karşı%20karşıya?)
12. Euronews. URL: [https://tr.euronews.com/2021/08/18/Türkiye Sınırına gelen Afgan Göçmenler](https://tr.euronews.com/2021/08/18/T%C3%BCrkiye%20Sınırına%20gelen%20Afgan%20G%C3%B6çmenler)
13. CNN TÜRK. URL: [https://www.cnnturk.com/21.08.2021/ Dogu Sinirina Hem Gorunur Hem Gorunmez Duvar](https://www.cnnturk.com/21.08.2021/Dogu%20Sinirina%20Hem%20Gorunur%20Hem%20Gorunmez%20Duvar)

Заглада В. М.

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та політології Житомирського державного університету імені Івана Франка, м. Житомир, Україна

Використання законів логіки у судовому дослідженні

Для практичних інтелектуальних дій необхідним є наукове забезпечення культурного (логіко-мисленнєвого) акту. Таке забезпечення дає змогу фахівцеві-юристу не знизити свій рівень до повсякденного мислення, а продемонструвати особливу професійну культуру практичного правничого мислення, підґрунтям якої є логічні правила, нормативи. Закони логіки частково використовуються в юридичній практиці, зокрема, логічна культура при законотворенні, знання щодо теорій гіпотези та доведення, індукції та дедукції у слідчій практиці та здійсненні судочинства тощо.

Фахівці-правники, поза межами абстрактного теоретичного мислення не отримують освітянську допомогу від логічного знання, залишаючись зі своїм життєвим та професійним досвідом [1]. Навіть при професійному тлумаченні тексту законів в освітянській теоретичній базі правник не знаходить логічних знань з технології інтерпретації.

Неуважність щодо деталей в правничій діяльності негативно може вплинути на кінцевий результат при реалізації висновків (наприклад, при ухваленні рішення).

Використання основних законів логіки має важливе значення як для судового пізнання, так і для юридичної практики, зокрема, дотримання законності. Логічні закони спеціально закріплені в процесуальному законодавстві, що сприяє їх трансформації від логічних вимог до категорії правничих.

У сучасній логічній науці до основних формально-логічних законів відносять:

1. закон тотожності (*lex identitatis*).
2. закон суперечності (*lex contradictionis*).
3. закон виключеного третього (*lex exclusi tertii sive medii inter duo contridictoria*).
4. закон достатньої підстави (*lex rationis determinantis sive sufficientis*).

Закони логіки в сфері правничого пізнання набувають форми правових норм, що є визначальною умовою, яка забезпечує логічну сторону пізнання істини під час досудового та судового дослідження.

Закони логіки є обов'язковими у всіх сферах розумової діяльності, зокрема, і фахівця-правника. Жодна думка не може бути правильною, якщо порушено хоча б один із законів логіки. Будь-яке провадження (цивільне, кримінальне, адміністративне тощо) в процесі його вирішенні має відповідати всім логічним та правовим вимогам, але за умови, що в результаті перевірки всіх доказів та аналізу всіх обставин справи всі суперечності між ними буде усунуто. Якщо ж суперечності мають місце, то висновок органів слідства й суду з питань щодо події злочину та вини обвинувачуваного або підсудного не можна вважати істинним.

Так, суперечності у показаннях свідка, обвинуваченого і потерпілого засвідчують недоброякісність цих свідчень. Такі показання не можуть бути взяті за основу обвинувачення. Крім того, при використанні закону несуперечності в судовій справі будь-якого виду судочинства за одним і тим же фактом не може бути двох протилежних, з наявними суперечностями, висновків експертизи [1]. При наявності суперечностей у таких висновках необхідно виключити можливість визнати їх достовірними доказами.

Дотримання закону виключеного третього має важливе значення у судовому дослідженні. Суд, використовують зазначений логічний закон, розв'язує питання за формою «або – або», оскільки судові рішення у відповідній справі (винесення вироку, ухвалення рішення, постанови або ухвали) мають бути підкріплене чіткою категоричною відповіддю на запитання. Зокрема, чи було вчинено діяння у здійсненні якого обвинувачують підсудного, чи ні; чи винний останній у здійсненні даного злочину, чи ні.

Цікаво звернути увагу на використанні в судовому пізнанні закону достатньої підстави. Загалом, вимога щодо чіткого обґрунтування будь-якої процесуальної дії в практичній діяльності юриста, а також висновків суду і слідства є не тільки логічною вимогою, а й юридичною, оскільки вона закріплена юридичним законом. Отже, така вимога є неодмінним пізнанням об'єктивної істини в судовому дослідженні та дотримання законності.

Важливе значення має дотримання вимог закону достатньої підстави під час оцінки доказів: свідчень свідка, обвинувачуваного, потерпілого, висновку експерта тощо. Так, відповідно до ч. 6 статті 97 КПК України не можуть бути доказами повідомлені свідком дані, джерело яких невідоме, а вирок суду, який винесений на підставі таких свідчень є необґрунтованим і підлягає скасуванню.

Отже, використання законів логіки у судовому пізнанні мають бути чітко визначеними і обґрунтованими. Принцип обґрунтованості є основним на всіх стадіях розслідування кримінальних правопорушень, а також кримінального, адміністративного, цивільного та господарського судочинства. Жодна процесуальна дія у будь-якому виді судочинства не може бути здійснена, жоден висновок як слідства, так і суду не може вважатися достовірним, якщо для цього не існує достатніх підстав.

Використовувати закони логіки в процесі судового дослідження необхідно в системній єдності, оскільки останні охоплюють всі сторони розумової діяльності правника. Дотримання логічних законів у практичній діяльності фахівця-юриста сприяє отриманню несуперечливих, обґрунтованих висновків у цивільній, господарській чи адміністративній справі, а також у кримінальному провадженні. Такі

висновки спрямовані на встановлення істини та правильну юридичну оцінку подій. Закони логіки становлять фундамент професійного мислення фахівця-правника.

Список використаних джерел:

О. Юркевич. *Практична логіка юристів: мереологічний підхід*. Філософія права і загальна теорія права. Наук. журнал. 2012. №1. С. 234-243.

Костенко С. О.

доцент кафедри правознавства Поліського національного університету, кандидат юридичних наук, м. Житомир, Україна

До питання інноваційного розвитку агросфери через призму права

Україна знаходиться на завершальному етапі відкриття ринку земель. Не вдаючись в дискусію щодо правових механізмів такого відкриття, варто зазначити, що вітчизняним сільськогосподарським товаровиробникам стане складно конкурувати з іноземними підприємствами аналогами у відповідній сфері, що здійснюватимуть свою господарську діяльність в Україні. Не останню роль у такому стані речей відіграє широке застосування іноземними аграрними підприємствами інновацій в аграрній сфері, завдяки чому стає можливим наприклад, значне скорочення часу виробництва продукції, виведення нових стійкіших до хвороб сортів рослин та продуктивніших порід тварин, застосування ресурсозберігаючих технологій, новітніх добрив, смарт контрактів, торгових інтернет майданчиків, дронів, тощо. Очевидно, що для розробки будь-якої інновації необхідним є відповідна платформа, де здійснюватимуться різного роду наукові дослідження. За кордоном за державного сприяння такі платформи активно функціонують, заробляючи при цьому мільйони доларів (чого варта лише Кремнієва долина в США, яка є світовим центром високотехнологічних компаній). Що гальмує в Україні інноваційний розвиток в аграрній сфері - спробуємо відповісти у цьому дослідженні.

Варто відзначити, що Україна має певні надбання в нормативно-правовій сфері інноваційної діяльності, зокрема, це Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», Закон України «Про інноваційну діяльність», Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Закон України «Про індустріальні парки» та ін. Окрім названих законів, які регулюють технологічну сферу інноваційної діяльності, існує ще низка інших нормативно-правових актів, які регулюють інші окремі види інноваційної діяльності в аграрній сфері, наприклад, Закон України «Про охорону прав на сорти рослин», Закон України «Про племінну справу у тваринництві», Закон України «Про насіння і садивний матеріал», Закон України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів», тощо. Не дивлячись на існування значного масиву нормативно-правової бази у даній сфері, на жаль, потрібно констатувати, що вона не є ефективною. Так, наприклад, проаналізуємо окремі аспекти першого зазначеного нами закону.

Відповідний закон встановлює правові, організаційні та економічні основи створення та функціонування технологічних парків, які в свою чергу є своєрідним трансферним буфером з впровадження наукових розробок та високих технологій в господарську діяльність підприємств. В свою чергу зі сторони держави гарантується на рівні закону підтримка діяльності таких технологічних парків шляхом фінансової